

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران

ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه گناه بین فردی در دانشجویان

مقدسه عباسی رمی^۱، کامران یثربی^۲، عبدالعلی یعقوبی^۲^۱ کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن^۲ عضو هیأت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن

چکیده

نقش احساس گناه در شکل‌گیری شخصیت و ایجاد و ابقای آسیب‌شناسی روانی همواره به مثابه عنصری کلیدی در آسیب‌شناسی روانی و پریشانی هیجانی مورد تأکید قرار گرفته است. هدف این پژوهش بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه گناه بین فردی در یک نمونه دانشجویان ایرانی بود. پس از برگردان نسخه اصلی به فارسی و بازترجمه، فرم نهایی برای اجرا تهیه گردید. نمونه‌ای به حجم ۱۱۰۰ نفر (۵۶۳ دختر و ۵۳۷ پسر) انتخاب شد. همچنین ۴۱ دانشجو به منظور بررسی روایی همگرا علاوه بر پرسشنامه گناه بین فردی به پرسشنامه افسردگی بک ۲ پاسخ دادند. نتایج به‌دست آمده نشان داد ضریب اعتبار با روش بازآزمایی برای کل مقیاس ۰/۸۷ و آلفای کرونباخ ۰/۸۶ است. تحلیل عاملی اکتشافی، ۸ عامل برجسته را در این پرسشنامه مشخص نمود. همبستگی درونی مقیاس‌ها با یکدیگر و با کل معنادار به‌دست آمد. ضریب همبستگی بین دو پرسشنامه گناه بین فردی و پرسشنامه افسردگی بک ۲ معنادار گردید. با توجه نتایج پژوهش پرسشنامه گناه بین فردی برای جمعیت دانشجویان ایرانی دارای اعتبار و روایی مطلوب می‌باشد و با تحقیقات بیشتر می‌توان آن را در موارد پژوهشی، تشخیصی و درمانی به کار برد.

کلید واژه‌ها: پرسشنامه گناه بین فردی؛ هنجاریابی؛ اعتبار؛ روایی

مقدمه

احساس گناه نخستین بار در متون روانکاوی توسط فروید و در مقاله‌ای تحت عنوان «اعمال و سواستی و مراسم مذهبی» مطرح شد (فروید، ۱۹۰۷؛ به نقل از برگلد، ۲۰۰۱). بعدها وی در مقاله «من و آن» بیان کرد که بخش اعظم احساس گناه، ناخودآگاه است، چرا که منشأ وجدان که احساس گناه از آن برمی‌خیزد در عقده‌ی ادیپ جای گرفته که خود تعلق به ناخودآگاه دارد (فروید، ۱۹۲۳، به نقل از برگلد، ۲۰۰۱). بدین ترتیب از منظر فروید احساس گناه برخاسته از تصادم وجدان با تکانه‌های پرخاشگرانه و جنسی ناخودآگاه می‌باشد. از آن هنگام نقش احساس گناه در شکل‌گیری شخصیت و ایجاد و ابقای آسیب‌شناسی روانی همواره از موضوعات مورد توجه نظریه‌های روان‌پویایی بوده و به مثابه عنصری کلیدی در آسیب‌شناسی روانی و پریشانی هیجانی مورد تأکید قرار گرفته است (مادل، ۱۹۷۱، برگولد، ۲۰۰۱، شاپین، ۲۰۰۰). یکی از نظریات نسبتاً جدید در حوزه روان‌پویایی نظریه کنترل- تسلط ویس است. ویس بر نقش باورهای آسیب‌زای ناخودآگاه که ناشی از رویدادهای آسیب‌زای کودکی است، تأکید می‌ورزد. چنین باورهایی و احساس گناهی که از آنها نشأت می‌گیرد منجر به رشد و تداوم علائم روانشناختی و آسیب‌شناسی روانی می‌گردد (اوکانر و همکاران، ۱۹۹۷). مطابق با نظر ویس احساس گناهی که بدین ترتیب شکل می‌گیرد دارای سه مؤلفه است: گناه بازمانه که ناشی از این باور آسیب‌زاست که فرد با پیشبرد مقاصدش، چیزهای خوبی را به هزینه دیگران تجربه خواهد کرد و در مقام مقایسه، موفقیت‌هایش احساس بدی در دیگران ایجاد می‌کند (ویس، ۱۹۸۶). گناه جدایی که مبتنی بر این باور آسیب‌زاست که فرد با جدا شدن یا متفاوت بودن از والدین یا افراد مورد علاقه‌اش به آنان صدمه و آسیب وارد می‌کند (ویس، ۱۹۸۶) و گناه همه‌توان که برخاسته از حس مفرط مسئولیت‌پذیری و نگرانی در خصوص شادی و بهزیستی دیگران است (اوکانر و همکاران، ۱۹۹۷). علیرغم اهمیت احساس گناه در آسیب‌شناسی روانی و نیز در فرآیند درمان اختلالات روانی، تاکنون مقیاس‌های اندکی در خصوص سنجش و اندازه‌گیری آن ابداع گردیده که جامعه روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران از همین اندک نیز بی‌بهره بوده است. یکی از ابزارهای مفید و با ارزش در ارزیابی احساس گناه، پرسشنامه گناه بین فردی است که اوکانر براساس نظریه ویس ابداع نموده است. اوکانر در تدوین پرسشنامه‌اش مؤلفه چهارمی را به مؤلفه‌های ویس افزوده است: گناه نفرت از خود که ناشی از متابعت از والدین طردکننده، تنبیه‌کننده و بی‌اعتناست به گونه‌ای که شخص خودش را با نگاه کسانی می‌نگرد که باور دارد از وی متنفرند (اوکانر و همکاران، ۱۹۹۷). لذا با توجه به اهمیت این سازه مهم روانشناختی هم در آسیب‌شناسی و هم به مثابه شاخصی از سیر و پیشرفت فرآیند درمان اختلالات روانی، تحقیق حاضر هنجاریابی و ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه گناه بین فردی را در جامعه ایران مورد بررسی قرار داد.

روش

شرکت‌کنندگان

جامعه آماری تحقیق حاضر عبارت از کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد تنکابن که در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ مشغول به تحصیل در رشته‌ها و مقاطع مختلف آن بوده‌اند. بر طبق جدول آیوا (با ضریب اطمینان ۰/۹۵ احتمال خطای ۰/۰۴) نمونه‌ای به حجم ۱۱۰۰ نفر (۵۶۳ دختر و ۵۳۷ پسر)، بر اساس روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای (طبقه‌ای و تصادفی خوشه‌ای)، انتخاب شد. نخست تعداد دانشجویان شرکت‌کننده در هر گروه و هر رشته بر مبنای حجم نمونه مشخص گردید. آنگاه تعدادی از کلاس‌ها مرتبط با

* e-mail: abbasi.m.sc@gmail.com

رشته‌ها به صورت تصادفی برگزیده و از میان کلاس‌ها تعداد افراد مورد نیاز به تصادف مشخص و پرسشنامه توسط ایشان تکمیل گردید. میانگین سن زنان شرکت‌کننده ۲۴ سال و برای مردان ۲۳ سال بوده است. تعداد ۶۱ بیمار (۳۲ زن و ۳۱ مرد) با تشخیص اختلال وسواسی-جبری، افرادی که بر اساس ملاک‌های DSM-IV-TR تشخیص روان‌پزشکی دریافت کرده و در مراحل آغازین درمان قرار داشتند و از گروه در دسترس انتخاب شدند. نیز تعداد ۸۱ بیمار مبتلا به اختلالات مرتبط با مواد افیونی (۳۸ زن و ۴۳ مرد) که حائز ملاک‌های DSM-IV-TR بوده‌اند و پدیده تحمل و وابستگی در آن‌ها وجود داشته و در دوره اول پس از سم‌زدایی بودند، انتخاب شدند. علاوه بر این‌ها، ۴۱ دانشجو به‌منظور بررسی روایی همگرا علاوه بر پرسشنامه گناه بین فردی به پرسشنامه افسردگی بک-۲ (BDI-II) پاسخ دادند.

ابزار

پرسشنامه گناه بین فردی (IGQ-67): یک پرسشنامه خود سنجی ۶۷ پرسشی است که برای ارزیابی چهار نوع از گناه مرتبط با ترس از صدمه رساندن به دیگران طراحی شده است. پاسخ به این ماده‌ها بر اساس مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت انجام می‌شود. ضریب‌های اعتبار به روش آلفای کرونباخ بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۵ برای گناه بازمانده، ۰/۷۳ تا ۰/۸۳ برای گناه جدایی، ۰/۷۱ تا ۰/۸۳ برای گناه همه توانی و ۰/۸۴ تا ۰/۸۹ برای گناه نفرت از خود گزارش شده است. روایی ساختار از طریق محاسبه همبستگی با دیگر اندازه‌گیری‌های احساس گناه و انواع دیگری از مقیاس‌های آسیب‌شناسی روانی به اثبات رسیده است (اوکانر و همکاران، ۱۹۹۷).

پرسشنامه افسردگی بک (BDI-II): شکل بازنگری شده پرسشنامه افسردگی بک جهت سنجش شدت افسردگی تدوین شده است و یک پرسشنامه خودسنجی ۲۱ ماده‌ای است که علائم جسمانی، رفتاری و شناختی افسردگی را اندازه‌گیری می‌کند. هر ماده نمره‌های بین صفر تا سه می‌گیرد و در جمعیت ۱۳ سال به بالا قابل اجراست. ثبات درونی این ابزار را ۰/۷۳ تا ۰/۹۲ با میانگین ۰/۸۶ و ضریب آلفای کرونباخ را برای گروه بیمار ۰/۸۶ و غیر بیمار ۰/۸۱ گزارش کرده‌اند (بک، براون و استیر، ۲۰۰۰). همچنین دابسون و محمد خانی (۱۳۸۶)، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ را برای بیماران سرپایی و ۰/۹۳ را برای دانشجویان و ضریب اعتبار از طریق بازآزمایی به فاصله یک هفته را ۰/۹۳ به دست آورده‌اند.

شیوه‌ی اجرا

در پژوهش حاضر، نسخه فارسی پرسشنامه گناه بین فردی (IGQ-67) بر پایه مراحل ارزیابی میزان تطابق زبانی مقیاس (هماهنگی ترجمه فارسی با متن انگلیسی) به صورت معکوس انجام شد و پس از دو بار اجرای آزمایشی برای داشتن تصویر دقیق‌تر، بدون ابهام، بررسی امکان اجرای پرسشنامه و رفع نقایص احتمالی، پرسشنامه برای اجرای نهایی آماده گردید. پس از گردآوری داده‌ها، در بررسی میزان اعتبار از دو روش بازآزمایی بافاصله سه هفته و محاسبه آلفای کرونباخ بهره گرفته شد. برای محاسبه روایی، تحلیل عاملی با روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی به کار برده شد. برای تعیین پاسخ نهایی و تشخیص عامل یا عامل‌هایی که احتمالاً زیربنایی مواد آزمون را تشکیل می‌دادند و همچنین برای تعیین ساختار سازه آن، چرخش واریماکس به کار برده شد. پیش از اجرای تحلیل عاملی، کفایت نمونه‌برداری به کمک محاسبه اندازه KMO و آزمون بارتلت بررسی گردید. همچنین به‌منظور بررسی روایی تفکیکی، تحلیل واریانس یک‌طرفه و آزمون تعقیبی شفه برای مقایسه گروه‌های بالینی و غیربالینی استفاده شد.

نتایج

جدول ۱ نتایج بررسی اعتبار بازآزمایی و سنجش اعتبار درونی مقیاس با ضریب آلفای کرونباخ را نشان می‌دهد.

جدول ۱		
ضریب‌های اعتبار و بازآزمایی مقیاس‌ها		
مقیاس	ضریب آلفا	همبستگی بازآزمایی
مقیاس کل	۰/۸۶	۰/۸۷
گناه بازمانده	۰/۶۶	۰/۵۴
گناه جدایی	۰/۷۶	۰/۶۳
گناه همه توانی	۰/۶۶	۰/۳۲
گناه نفرت از خود	۰/۷۸	۰/۴۸

روایی: نتایج آزمون KMO (۰/۸۸۲) و بارتلت (۱۴۴۴۳/۰۰۲) نشان داد که حجم نمونه برای تحلیل عوامل مناسب است. تحلیل عوامل برای روایی عاملی پرسشنامه به کار برده شد. ملاک‌های در نظر گرفته شده برای استخراج عامل‌ها عبارت بودند از: ارزش ویژه بزرگتر از یک، نسبت واریانس تبیین شده برای هر عامل، نمودار چرخش یافته ارزش‌های ویژه اسکری، بار عاملی هر ماده در ماتریس عاملی و ماتریس چرخش یافته دست کم ۰/۳.

مقادیر استخراج شده و چرخش یافته ارزش‌های ویژه ۱۶ عامل بزرگتر از یک را نشان داده است که در میان آنها ارزش ویژه نخستین عامل (۷/۷۳۴) تفاوت زیادی با ارزش ویژه سایر عوامل دارد. این عامل نزدیک به ۱۲/۴۵۸٪ واریانس مشترک پرسش‌ها را تبیین می‌کند. این عوامل در مجموع ۵۱/۲۷۲ درصد از کل واریانس را تبیین می‌کنند که سهم نخستین عامل ۲۴/۲۹۷ درصد است. بقیه عامل‌ها دارای ارزش ویژه کمتر از یک بوده که در مجموع ۴۸/۶۲۸ درصد کل واریانس را تبیین می‌کنند. تحلیل عاملی اکتشافی به کمک روش مؤلفه‌های اصلی انجام شد. برای افزایش توان تفسیر راه حل عاملی، چرخش واریماکس به کار برده شد. ماتریس عاملی، ۸ عامل استخراج شده پس از چرخش واریماکس را به دست داده است (جدول ۲). عامل یکم همبسته با پرسش‌هایی از گناه بازمانده و نفرت از خود از پرسش‌نامه که با توجه به مفهوم پرسش‌ها این عامل احساس دوست‌داشتنی نبودن نامگذاری شد. عامل دوم همبسته با پرسش‌هایی از گناه جدایی از پرسشنامه و درهم‌تنیدگی نامگذاری شد. عامل

سوم تعدادی از پرسش های گناه همه توانی و بازمانده را شامل می شود و همدردی نامگذاری شد. عامل چهارم تحت عنوان وسواس آسیب نامگذاری شد و با پرسش هایی از مقیاس گناه جدایی و همه توانی همبسته است. عامل پنجم همبسته با پرسش هایی از گناه جدایی پرسش نامه و واکنش سازی نام گرفت. پرسش های عامل ششم که با گناه نفرت از خود پرسش نامه همبسته بود، خودارزیابی منفی نامگذاری شد. ماده های ۵۲ و ۲۵ که بیشترین بار عاملی را روی عامل هفتم داشتند پرسش هایی از گناه همه توانی پرسش نامه بوده و خودارزیابی پایین در عامل جدید نامگذاری شدند. و عامل هشتم همبسته با پرسش هایی از گناه بازمانده پرسش نامه بوده و ترس از موفقیت نام گرفت.

جهت روایی تفکیکی، مقایسه میان میانگین های سه گروه عادی، معناد و وسواسی با تحلیل واریانس یک طرفه انجام شد. نتایج، F به دست آمده در مقیاس کل ۹/۳۳۱ و در خرده مقیاس گناه نفرت از خود ۴۲/۱۸۲ را نشان می دهد که بیانگر تفاوت معنی دار مشاهده شده بین سه گروه در سطح ۰/۰۵ می باشد. این تفاوت در خرده مقیاس های گناه بازمانده، گناه جدایی و گناه همه توانی معنی دار نبود.

همبستگی درونی خرده مقیاس ها با یکدیگر و با کل مقیاس استخراج گردید. براساس نتایج همبستگی بین کل مقیاس پرسشنامه گناه بین فردی با خرده مقیاس های گناه بازمانده، جدایی، همه توانی و نفرت از خود به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۷۳، ۰/۷۴ و ۰/۶۹ می باشد که در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. علاوه بر این همبستگی بین خرده مقیاس ها از ۰/۲۳ تا ۰/۵۴ در نوسان است که در سطح ۰/۰۱ معنی دار گزارش می شود.

به منظور بررسی روایی همگرا سازه، همبستگی بین پرسشنامه افسردگی بک-۲ و خرده مقیاس های پرسشنامه گناه بین فردی محاسبه گردید (جدول ۳). برای مقایسه نمرات دو گروه مؤنث و مذکر از روش آ تست برای گروه های مستقل استفاده شد. نتایج عدم تفاوت بین دو گروه در نمرات کسب شده در کل مقیاس و عامل گناه بازمانده را نشان می دهد. اما در سه خرده مقیاس دیگر تفاوت دیده شده معنادار است.

جدول ۲

ماتریس چرخش یافته پرسشنامه گناه بین فردی

ماده ها	عامل ۱	عامل ۲	عامل ۳	عامل ۴	عامل ۵	عامل ۶	عامل ۷	عامل ۸
q۶۶	۰/۵۹۹			۰/۶۵۱				
q۶۴	۰/۵۹۲			۰/۶۲۱				
q۵۸	۰/۵۵۸			۰/۵۹۰				
q۳۶	۰/۵۲۹			۰/۵۱۷				
q۶۲	۰/۴۸۹			۰/۵۰۵				
q۷	۰/۴۸۵			۰/۳۲۷				
q۱۳	۰/۴۸۴				۰/۶۷۴			
q۵۷	۰/۴۲۳				۰/۵۹۴			
q۵۴	۰/۴۰۰				۰/۴۹۷			
q۳۳		۰/۷۷۵			۰/۴۴۲			
q۱۵		۰/۷۴۲				۰/۵۷۰		
q۲۹		۰/۶۷۹				۰/۵۴۷		
q۵۰		۰/۶۵۷				۰/۵۰۸		
q۱۱		۰/۳۴۳				۰/۴۷۰		
q۳۸		۰/۳۰۳				۰/۳۹۹		
q۴۶		۰/۳۲۰				۰/۳۴۱		
q۱۷	۰/۵۶۲						۰/۸۳۰	
q۶۷	۰/۵۲۸						۰/۸۲۹	
q۳۰	۰/۵۲۳							۰/۶۴۸
q۵۱	۰/۴۹۵							۰/۵۳۶
q۳۹	۰/۴۸۶							۰/۵۳۴
q۱۲	۰/۴۵۶							۰/۴۰۱
q۴۹	۰/۳۷۲							۰/۳۲۳
q۲۲	۰/۳۲۱							
q۶۵	۰/۳۱۹							

مقیاس‌ها	نمره کل	گناه بازمانده	گناه جدایی	گناه همه توانی	گناه نفرت از خود
پرسشنامه افسردگی بک	** $0/413$	* $0/320$	** $0/481$	* $0/381$	* $0/342$

$N=41$ ** $P < 0/01$ * $P < 0/05$

بحث

پژوهش حاضر برای فراهم نمودن ابزار پژوهشی معتبر در حیطه روان تحلیلی و اختصاصاً در اختیار داشتن ابزاری علمی و مناسب جهت سنجش گناه بین فردی آسیب زا انجام شده است تا بستری مناسب برای پژوهش، تشخیص، ارزیابی و درمان در حوزه های علمی و کاربردی روانشناسی بالینی فراهم گردد. هدف این پژوهش بررسی ویژگی های روانسنجی این مقیاس و سنجش میزان اعتبار و روایی آزمون در نمونه ایرانی و ارزیابی ساختار عاملی آن بوده است. ضرایب اعتبار به دست آمده در پژوهش حاضر به روش بازآزمایی با فاصله سه هفته گویای اعتبار معنادار این مقیاس در جمعیت مورد بررسی بوده است. در بررسی پیشینه پژوهش، اعتبار مقیاس به روش بازآزمایی در هیچ مطالعه ای گزارش نشده است. همچنین ضریب همسانی درونی مقیاس به کمک آلفای کرونباخ و همبستگی هر یک از پرسش ها با نمره کل آزمون به دست آمد که مطلوب می باشد اما ضریب آلفا در همه خرده مقیاس ها پایین تر از ضریب های همسانی درونی گزارش شده توسط اوکانر و همکاران (۱۹۹۷) است ولی به یافته های گزارش شده توسط اوکانر و همکاران (۱۹۹۹) نزدیکتر است. همبستگی پایین برخی پرسش های آزمون با مقیاس کل تحت تأثیر ترجمه و ناهمخوانی فرهنگی می تواند باعث پایین بودن این ضرایب شده باشد. لازم به ذکر است که در پژوهش حاضر کلیه ضریب های همسانی به دست آمده با تفکیک جنسیت در گروه زنان بالاتر از گروه مردان بوده است.

یافته های حاصل از تحلیل عاملی با چرخش واریماکس ۸ عامل برجسته را نشان داد. کلیه عوامل جدید همبسته با مقیاس های اصلی پرسشنامه بوده و در راستای تبیین نظری ایست که پرسشنامه بر مبنای آن ساخته شده است. در بررسی پیشین اوکانر و همکاران (۱۹۹۷) که تحلیل عاملی روی خرده مقیاس ها انجام گرفت دو عامل به دست آمد که یکی گناه بین فردی ترکیبی نام گرفت که پرسش هایی از سه خرده مقیاس گناه بازمانده، گناه جدایی و گناه همه توانی را در بر می گرفت. و عامل دوم، که پرسش های خرده مقیاس گناه نفرت از خود بیشترین بارعاملی را روی این عامل داشتند. بسترهای فرهنگی و اجتماعی، اصول ارزشی و تربیتی حاکم بر خانواده، نظام آموزشی و از همه مهم تر محتوای فرامان والدین بر شکل گیری فرامان افراد اثرگذار بوده و سبب می شود بر اساس آن نوع گناه تجربه شده افراد در جوامع مختلف در گروه های قومی و جنسیتی به گونه ی متفاوتی شکل گیرد. اثرات گناه می تواند در ساختار شخصیتی افراد پایدار شده و بسترساز آسیب شناسی روانی خاص خود گردد که تحقیقات اختصاصی و دقیقی را ایجاد می کند. توجه به عامل های جدید در این پژوهش می تواند به ما در ارزیابی بهتر آسیب شناسی فرامان، تبیین پدیده گناه تجربه شده و طرح ریزی برنامه درمانی مبتنی بر آن، و نیز ارزیابی سیر پیشرفت درمان یاری کند.

همبستگی خرده مقیاس ها با یکدیگر و با کل مقیاس برای احراز روایی، گویای این مطلب است که همه عامل ها با کل مقیاس همبستگی بالا دارند ($0/69$ تا $0/80$) و از طرفی همبستگی بین عامل ها بین $0/23$ تا $0/54$ می باشد. بنابراین، با این که عامل های فوق با کل مقیاس همبستگی بالایی دارند، چون هر کدام عامل جداگانه ای هستند، همبستگی پایین و معنی دار هم با یکدیگر دارند و بیانگر آنست که پرسشنامه متشکل از ابعادی متمایز و اما دارای همبستگی از لحاظ آماری معنی دار است که خود حکایت از روایی مطلوب مقیاس و عامل های آن دارد. این یافته ها همسو با گزارش های اشریک، اوکانر، بری، و ویس (۱۹۹۹) در این زمینه می باشد. نتیجه همبستگی خرده مقیاس های پرسشنامه گناه بین فردی با پرسشنامه افسردگی بک (BDI-II) بیانگر همبستگی معنی دار بالایی بوده است. یافته حاضر همخوان با یافته های اوکانر و همکاران (۱۹۹۷) در این زمینه می باشد. این یافته علاوه بر آنکه بیانگر تأییدی جهت روایی پرسشنامه است، می تواند به جایگاه مهم گناه در آسیب شناسی روانی اشاره داشته باشد.

مقایسه میانگین های سه گروه عادی، معناد و وسواسی با تحلیل واریانس یک طرفه جهت روایی تفکیکی، تفاوت را در نمرات کل و خرده مقیاس گناه نفرت از خود معنادار نشان داد. نتایج حاصله از مقایسه جفت گروه ها با آزمون تعقیبی شفه نشان می دهد که بین جفت گروه های معناد- وسواسی، عادی- وسواسی و عادی- معناد در مقیاس کل و خرده مقیاس گناه نفرت از خود اختلاف میانگین به دست آمده معنادار می باشد. نتایج به دست آمده تحقیق حاضر با یافته های مطالعات متعدد مشابه همسویی دارد (مهن و همکاران، ۱۹۹۶).

با توجه به اینکه ارزیابی مقدماتی پرسشنامه گناه بین فردی مطلوب ارزیابی می شود با انجام مطالعات بیشتر این پرسشنامه می تواند به عنوان ابزاری معتبر در زمینه های بالینی و پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد. محدود شدن نمونه به یک دانشگاه، عدم اجرای پرسشنامه واگرا یا پرسشنامه ای در زمینه گناه (به دلیل عدم وجود پرسشنامه ای در ایران) و عدم وجود پیشینه در ایران، از محدودیت های پژوهش بوده است. پیشنهاد می شود پرسش نامه در نمونه های وسیع تر اجرا و با پرسش نامه های همگرای دیگری مطالعه شود، همچنین در گروه های بالینی مختلف اجرا و نتایج مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد.

سپاسگزاری: از کلیه اساتید، دانشجویان و کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن، همین طور از پرسنل بیمارستان یحیی نژاد بابل و بیمارستان روانپزشکی شهید زارع ساری، نیز روانپزشکان و روانشناسانی که در جمع آوری نمونه های بالینی همراهی نمودند، صمیمانه سپاسگزاری می شود.

منابع

- Beck, A. T., Steer, R. A., & Brown, G. K. (2000). *Manual for the beck depression Inventory-II*. San Antonio, TX: The psychological corporation.
- Bergold, K. M. (2001). *An exploration of guilt in families with adolescent anorexia nervosa*. Retrieved at April 21, 2011, Form <http://www.eparg.org/wright/mil2/mil.html>
- Esherrick, M., O'Connor, L. E., Berry, J. W., & Weiss, J. (1999). *Guilt in obsession and compulsion*. The Wright Institute, Berkeley, USA.
- Freud, S. (2001). Obsessive actions and religious practices. In J. Strachey (Ed), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud*,(pp 116-127). London: vintage.
- Freud, S. (2001). The ego and the id. In J. Strachey (Ed), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud* (pp19, 3-66). London: vintage.
- Marshall, B. M. (2004). *Unconscious guilt as an explanation for male genital exhibitionism*. Retrieved at April 21, 2011, Form <http://www.eparg.org/wright/mil2/mil.html>.
- Modell, A. H. (1971). The origin of certain forms of pre-oedipal guilt and the implications for a psychoanalytic theory of affects. *International Journal of Psycho-Analysis*, 52, 337-346.
- O'Connor, L. E., Berry, J. W., Weiss, J., Bush, M., & Sampson, H. (1997). Interpersonal guilt: the development of new measure. *Journal of Clinical Psychology*, 53, 73-89.
- Shapin, B. J. (2000). *Guilt, shame, self-image disparity and neurosis*. Retrieved at April 21, 2011, From <http://www.eparg.org/wright/mil2/mil.html>.
- Sampson, H., & Mount Zion Psychotherapy Research Group. (1986). *The psychoanalytic process: Theory, clinical observation, and empirical research*. J. Weiss (Ed.), Guilford Press.

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

کارگاه آموزشی
آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

کارگاه آموزشی
روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

کارگاه آموزشی
آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران